

GROENLINKS

MAASTRICHT

HEEL DE STAD

VERKIEZINGSPROGRAMMA

2022-2026

INLEIDING

Maastricht staat op een kruispunt. Haken mensen in armoede aan of haken ze af. Gaan Sjengen en studenten samenleven of leven ze langs elkaar heen. Worden we samen klimaatneutrale stad of mislukken we door verdeeldheid? Herwinnen inwoners het vertrouwen in de overheid of groeien de gevoelens van boosheid en onmacht? Voelen de buitenwijken zich volwaardig of tweederangs? Leven we in harmonie met de natuur of activeren we het immuunsysteem van de aarde tegen onszelf? Hebben gevaccineerden en ongevaccineerden oog voor elkaar of bestrijden ze elkaars rechten? Het kruispunt lijkt soms wel een ravijn, een waterscheiding tussen al die mensen en tussen al die belangen. Het zal niet altijd gemakkelijk zijn de goede richting in te slaan, omdat de weg in onze tijd van onzekerheden en tegenstellingen vol bochten, hindernissen, tegenslagen en tegenstand zal zijn. Maar GroenLinks heeft het optimistische vertrouwen dat we vooruit kunnen komen. Dat we de stad kunnen verbinden. Met drie woorden die alles samenvatten: Heel de stad.

Maastricht is altijd een kruispunt geweest, al meer dan tweeduizend jaar; de Maas van zuid naar noord, de weg van west naar oost, of andersom. Dat is de naam van de stad – oversteekplaats aan de Maas – dat is ook haar karakter; handelaren en soldaten, kanalengravers en arbeiders, predikers en nonnen, pelgrims en zondaren kwamen van overal, bleven even, bleven altijd. Kijk naar de namen van de vroegere heersers, kijk naar de namen van de huidige inwoners; half Europa is hier te vinden.

Sinds de Wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog is Maastricht weer verder in beweging; nieuwe buitenwijken, restauratie van de oude stad, de universiteit en de toeristen. Maastricht lijkt weer op zichzelf, altijd in verandering; stromen bezoekers, al komen die nu om te winkelen en niet voor Sint Servaas; stromen jongeren, al komen die nu voor studie en feest, niet voor oorlog en feest. Ze komen van overal en alle talen klinken in de straten en cafés. En veel Maastrichtenaren zijn blij met de nieuwe kansen en de gezelligheid, veel Maastrichtenaren werken mee aan het behoud van de mooie, gastvrije stad met haar eigenzinnige karakter en levende tradities.

Een stad is een plek waar mensen elkaar ontmoeten. Ontmoetingen zorgen ervoor dat inwoners samen tegels vervangen voor bloemen en planten, dat studenten gaan lunchen met hun burens. Ontmoetingen zorgen voor nieuwe ideeën en initiatieven bij ondernemers en kunstenaars. Dat talent zichtbaar wordt. Ontmoetingen zorgen ervoor dat een gepensioneerd onderwijzer taalles aan vluchtelingen gaat geven. Elkaar ontmoeten zorgt voor plezier en vermaak en ontspanning. Ontmoetingen zorgen dat een stad leeft.

Wij willen dat Maastricht die stad voor ontmoetingen blijft. Maar dan moeten we wel aan de slag. Een binnenstad zonder auto's geeft letterlijk meer ruimte. Meer groen in de stad zorgt voor een uitnodigende woon- en leefomgeving en houdt de stad aantrekkelijk. Een goede, brede programmering van kunst en cultuur heeft iedereen iets te bieden. Focus op een circulaire economie zorgt voor nieuwe bedrijvigheid. Een vitale universiteit is onmisbaar voor creativiteit, kennisontwikkeling en werkgelegenheid.

Maar meer nog moeten we aan de slag om te zorgen dat iedereen in Maastricht in staat is ontmoetingen te hebben. Dat betekent dat er voldoende betaalbare en duurzame woningen moeten zijn. Dat betekent dat een uitkeringsgerechtigde ruimte en vertrouwen krijgt om een zinvolle dagbesteding te onderzoeken en vooral niet als fraudeur wordt bestempeld. Dat betekent dat iedereen de zorg moeten krijgen die zij of hij nodig heeft; dat mensen zo lang

mogelijk in hun eigen buurt kunnen blijven wonen. Dat alle kinderen mee kunnen doen aan buitenschoolse activiteiten. Dat leerachterstand snel wordt gesignaleerd en bij dreigende schooluitval snel wordt gehandeld.

GroenLinks heeft vertrouwen in de inwoners van Maastricht. Iedereen heeft het recht om wat van zijn of haar leven te kunnen maken en bij te dragen aan de eigen omgeving. In Maastricht mag iedereen – ongeacht afkomst, leeftijd, seksuele oriëntatie, lichamelijke conditie of gender – zijn wie diegene wil zijn. In Maastricht worden keuzes van mensen in vrijheid gemaakt. In Maastricht doet afkomst er niet toe. In Maastricht verbinden we mensen vanuit hun eigen uniek zijn. De bewoners van Maastricht mogen rekenen op een GroenLinks dat hiervoor strijdt!

De opbouw van dit verkiezingsprogramma volgt een logische lijn waarin ons verhaal voor en over Maastricht wordt verteld. We beginnen met de groene stad Maastricht, waar iedereen aangenaam kan leven en bewegen met veel groen en natuur in de woonomgeving, waar wandelen en fietsen voorrang krijgen boven vervuilende auto's (hst. 2). Daarna pakken we woningmarkt aan; in die groene stad moet je immers kunnen (willen!) wonen (hst. 3). Maar er is natuurlijk, en ook helaas, meer aan de hand in Maastricht. De hoofdstukken 4-6 vormen de brede sociale basis van ons programma. Hoe gaan we om met de (jeugd)zorg? Hoe dringen we armoede nu eens echt terug en voorkomen we schulden? Wat moeten we doen om een echt inclusieve stad te worden? Vervolgens pakken we de draad op met een van de grootste uitdagingen van onze tijd: klimaatverandering. We moeten aan de slag om ervoor te zorgen dat we met z'n allen ook in deze prachtige stad kunnen blijven wonen. We zullen onze huizen anders moeten gaan verwarmen, het bedrijfsleven zal eveneens een grote slag moeten maken en nu echt gaan verduurzamen (hst. 7). Maar deze transitie biedt ook kansen om echt door te pakken naar een duurzame en circulaire economie waarmee we nieuwe banen voor de stad creëren (hst. 8). En uiteindelijk eindigen we weer bij de ontmoetingen in de stad. En waar kan dit beter dan met de culturele kracht van Maastricht (hst. 9)?

Voor GroenLinks zijn de Werelddoelen (Sustainable Development Goals/SDG's) van de Verenigde Naties een belangrijke leidraad om te werken aan een betere wereld. Daarom is bij elk hoofdstuk vermeld aan welke SDG's we daarmee willen bevorderen.

Bewust kiezen we ervoor om een verhaal voor en over Maastricht te vertellen. Het verhaal hoe GroenLinks de stad en haar inwoners ziet en wil blijven zien. Waar wij heen willen met de stad; samen met heel de stad naar een geheelde en helere stad. Dat verhaal willen we niet onderbreken door opsommingen van concrete acties of doelen die we willen verwezenlijken. Maar die hebben we natuurlijk wel; deze vindt u in de bijlage bij dit programma en op onze website.

December, 2021

Programmacommissie GroenLinks Maastricht

Martijn Habets, voorzitter

Gert-Jan Krabbendam

Kim Rekko

Menno Jansen

Bianca Koelemeijer

Lex Vos

Saskia Hermens

Daan Huberts

Lucy Willems

Mark Mulders

Mark Rosier

INHOUD

DE GROENE STAD	5
WONEN IN MAASTRICHT	8
LEVEN EN ZORGEN MET ELKAAR	10
WEG MET ARMOEDE EN SCHULDEN	13
IEDEREEN HOORT ERBIJ!	15
KLIMAATVERANDERING IN MAASTRICHT	18
OP NAAR EEN GROENE, CIRCULAIRE ECONOMIE	21
DE CULTURELE KRACHT VAN MAASTRICHT	23
ONZE PROGRAMMAPUNTEN	25

1. DE GROENE STAD

GroenLinks staat voor het recht op een groene leefomgeving van en voor ons allemaal. Voldoende groen en natuur is onmisbaar voor ons welzijn, voor de ontwikkeling van onze kinderen en voor het voortbestaan van dieren en insecten. We koesteren de schoonheid en de rust van een wandeling door het Frontenpark of op de St. Pietersberg. Maar niet alleen daar; iedere Maastrichtenaar heeft recht op voldoende groen in de directe woon- en leefomgeving om te kunnen bewegen en ontspannen. En al die groenstroken gaan we maximaal met elkaar verbinden. Als je over een paar jaar door de stad wandelt, zie je meer bomen en minder parkeervakken met auto's. In de zomer koester je de verkoeling van de platanen op de Markt en is het aantal voortuintjes bij huizen vele malen groter.

GroenLinks komt op voor wat waardevol en kwetsbaar is. In onze gemeente maken wij het verschil. Wij stellen groen, biodiversiteit en kwaliteit van leven centraal. Dat doen we bij ieder bouwproject, elke aanpassing van de openbare ruimte en ieder toekomstplan. Dat vraagt om een integrale blik en een radicale herverdeling van onze ruimte. We gaan samen met bewoners in de buurten, verenigingen en bedrijven aan de slag met het zo goed en groen mogelijk inrichten van hun directe omgeving. CNME is hier een onmisbare partner in en waar mogelijk intensiveren we de samenwerking die we met het CNME hebben. Of we het nu hebben over mens, dier, of onze aarde: GroenLinks zet groen geluk op één en elke aanpassing in de openbare ruimte moet onze gemeente óók groener maken!

We planten 10.000 bomen, ook op de Markt! We willen een groene pleintjesplan voor de stad en wijzen daarmee plekken aan voor 'Tiny Forests' om de biodiversiteit extra te versterken. Als de gemeente een boom kapt, planten we er twee terug. Om bomen te kappen met een bredere omtrek dan 25 cm is een vergunning nodig, zowel voor de gemeente als

We beschermen onze natuur, gaan deze herstellen en versterken, en maken onze omgeving weerbaar tegen de gevolgen van klimaatverandering. Bouwen voor de mens betekent ook bouwen voor dieren en insecten en dus gaan we natuurinclusief bouwen. Vogels, vlinders, bijen en andere insecten zijn van groot belang voor onze leefomgeving en voedselvoorziening. We moeten veel meer rekening gaan houden met biodiversiteit bij het beheer van het openbaar groen. Voor beschermde soorten (denk aan bevers, roeken, vleermuizen, muurhagedissen) werken we beheersplannen uit om hun leefgebied te versterken en waar mogelijk spanningen in het samenleven met de mens te voorkomen of te verminderen. Onze parken, bermen en andere groene plekken worden voortaan verzorgd en aangelegd volgens de principes van ecologisch beheer. Dat vertalen we ook in ons maaibeleid: we stoppen met klepelen!

Terugblik

De gemeente deelt 2000 regentonnen uit! Het uitdelen van regentonnen is een initiatief van GroenLinks. In het voorjaar van 2019 is de motie van GroenLinks voor subsidie op regentonnen unaniem aangenomen door de raad. Met regentonnen kunnen we bij extreme regen het riool ontlasten en je bespaart kraanwater. De gemeente heeft 2000 regentonnen uitgedeeld aan de inwoners van Maastricht en dat bleek een groot succes. Het laat zien dat mensen bereid zijn een bijdrage te leveren aan het beperken van de gevolgen van klimaatverandering.

In de coronacrisis hebben we ervaren hoe belangrijk een groene omgeving is. Daarom versterken we onze stad-landzones, zoals het Jekerdal, het Zouwdal, het Rivierpark Maasvallei, de landgoederenzone (Naar BuitenGoed), en de oostrand van de stad van Ambyerhei tot de Poort van het Heuvelland. We houden het groen in onze bestaande parken toekomstbestendig door tijdig en gefaseerd in te zetten op vervanging van zieke of stervende beeldbepalende bomen. En daar waar mogelijk voegen we nieuwe parken en perken toe. De landbouwgrond rondom Maastricht moet worden omgevormd tot natuurinclusieve landbouw of natuurgebied.

GroenLinkers stonden aan de basis van het Transitieplan ENCI-groeve en hebben de afgelopen veertien jaar gewerkt, in het stadsbestuur, aan de verwezenlijking van die plannen. Niet alles is gelukt en het is nog lang niet 'af'. Maar we zijn trots op het natuurgebied in ontwikkeling dat zijn weerga niet kent. En we zijn trots dat we de belofte om de berg terug te geven aan de inwoners van Maastricht hebben waargemaakt, doordat de diepe groeve gratis toegankelijk wordt voor inwoners van Maastricht, en de overgangszone van uitzichtpunt tot Chalet D'n Observant gratis toegankelijk blijft voor iedereen. We rekenen op steun van het Rijk en de provincie om dat wat van waarde is in de groeve en op het fabrieksterrein te behouden en verder te versterken.

In een groene stad verplaatsen we ons ook duurzaam. In Maastricht gaan we nog meer kunnen wandelen en fietsen, ongehinderd door auto's. De ruimte die we hebben is immers beperkt en wordt nu te veel ingenomen door de auto. Slim nadenken over voorzieningen en volmondig inzetten op wandelen, fietsen en OV betekent dat we ruimte vrijspelen: in plaats van ruimte voor stilstaand en rijdend blik op vier wielen, komt er meer ruimte voor comfortabele fietsroutes, veilige wandelpaden, vergroening en spelende kinderen. Ruimte, die we kunnen inzetten om elkaar te ontmoeten, om te ontspannen en te bewegen. Ruimte, kortom, voor de mens in plaats van voor de machine.

In het gebied tussen Via Regia-Noorderbrug-Terblijterweg aan de noordzijde en Tongerseweg-Kennedybrug-Akersteenweg aan de zuidzijde (de zogenaamde ribbenstructuur) veranderen we onze openbare ruimte in zones met groene ruimte, schone lucht en ruimte voor fietsers en voetgangers. In het gebied tussen de ribben ontstaan autoluwere gebieden waar recreatie, ontmoeting, spelen, sport en ontspanning centraal staan. Over een paar jaar fiets je vanuit alle wijken via fietspaden naar de belangrijkste voorzieningen zoals scholen, winkels en zorginstellingen. Ook komen er meer snelfietspaden die fietsers van buiten de stad een comfortabele en veilige route naar de stad bieden. Zo stimuleren we onze inwoners en bezoekers om vaker hun vervuilende auto te laten staan. We scherpen de fietsparkeer-norm aan en waar nodig maken we extra fietsparkeerplekken. Bewoners krijgen de mogelijkheid om autoparkeerplekken om te zetten in fietsparkeerplekken. Tegelijkertijd stimuleren we ook deelvervoersconcepten zoals MaaS (Mobility as a Service) om het aantal noodzakelijke autoparkeerplaatsen verder omlaag te brengen. We begrijpen dat fout gestalde fietsen voor veel inwoners een doorn in het oog zijn. Bij een fietsstad als Maastricht horen fietsen in het straatbeeld er nu eenmaal bij en niet iedere fout gestalde fiets is een probleem. Stoepen moeten natuurlijk wel begaanbaar blijven, zeker voor blinden, slechtzienden en mindervaliden. Handhaving alleen gaat dat probleem niet oplossen.

Verkeersveiligheid op straat is essentieel voor kinderen én volwassenen. Om daarvoor te zorgen, verlagen we stapsgewijs de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom naar 30 km/u. Waar mogelijk maken we wegen eenrichtingsverkeer. Snorfietsen, brommers en scooters rijden voortaan op de rijbaan. Hiervoor zijn meestal flinke reconstructies nodig, waarvoor de afgelopen jaren meestal het geld ontbrak. We willen daarom het jaarlijkse mobiliteitsbudget verdrievoudigen naar € 1.5 miljoen per jaar. We rekenen op

We blijven met Zuid-Limburg Bereikbaar investeren in gedragsveranderingscampagnes en breiden waar mogelijk het aantal fietsenstallingen significant uit. We investeren in een grootschalige ondergrondse of inpandige fietsenstalling in het stadscentrum ten westen van de Maas, bijvoorbeeld in de kelder van Entre Deux. Handhaving op fout gestalde fietsen is dan het sluitstuk voor de gevallen waarin fout gestalde fietsen echt ongewenst, in de weg of gevaarlijk staan, en wel alternatieven beschikbaar zijn. Wij kiezen voor voetgangers en fietsers alsmede voor het OV, en niet voor vervuilende auto's. En naast het stimuleren van lopen en fietsen, gaan we het gebruik van de auto op een aantal manieren ontmoedigen. Om te beginnen wordt parkeren in de stad duurder. De afbakening van het betaaldparkerengebied wordt gebaseerd op een onderzoek naar parkeerdruk en via een helder en transparant participatietraject. In buurten waar ruimte aan de hand van de parkeernormen ontbreekt, worden geen nieuwe tweede parkeervergunning meer afgegeven. In andere buurten wordt de tweede parkeervergunning significant duurder. Gebruik van (elektrische) deelautoconcepten in de buurt of van alternatieve parkeerlocaties voor een eventuele tweede auto wordt gestimuleerd. In elk geval in de binnenstad wordt betaald parkeren in de avonduren ingevoerd.

Naast personenauto's zijn ook bestelbusjes en vrachtauto's op fossiele brandstoffen vervuilend. En ook dat willen we graag anders in onze stad. In 2025 is het centrum van Maastricht een zone voor Zero Emissie Stadslogistiek (ZES). Samen met ondernemers worden goederenstromen van en naar die zone beter gebundeld en volledig met nul emissie-voertuigen getransporteerd. In het centrum stellen we bovendien een milieuzone in, overlappend met de ZES-zone. De camera's van de ZES-zone kunnen hierdoor dubbel zo effectief dienst doen. In wijken kiezen inwoners zelf voor een autovrije- of een milieuzone. We stimuleren hiermee de overgang naar schoner vervoer.

Iedere niet afgelegde autokilometer telt. We leggen daarom grootschalige parkeervoorzieningen aan, waar vandaan je je reis kunt voortzetten met trein, bus, boot, fiets of te voet. Dit doen we op logische plekken, niet strikt noodzakelijk alleen aan de randen van de stad of gemeentegrens. Nabij winkelcentrum Brusselse Poort of op Trega-Zuid langs de Noorderbrug zijn voor de hand liggende locaties. Maar we gaan ook met onze (Nederlandse én Belgische) buurgemeenten het gesprek aan over mogelijke locaties op hun grondgebied.

GroenLinks is onverminderd groot voorstander van de komst van de Tram Vlaanderen Maastricht. Dit blijven we vanuit de verwachting dat hiermee bezoekers en werknemers vanuit Vlaanderen snel, comfortabel en duurzaam naar onze stad worden gebracht, en zodoende tot veel minder autoverkeer uit die hoek zal leiden. We kijken er reikhalzend naar uit dat eventuele problemen in Vlaanderen snel worden opgelost, want in Maastricht staat alles in de startblokken om over te gaan tot aanleg van de lijn op ons grondgebied. Alternatieven zijn jaren geleden afgewezen (trein, door de NMBS) of zijn een achteruitgang ten opzichte van de huidige situatie ('trambus'). Als het tramproject onverhoopt mislukt, vrezen we voor decennia van stilstand in verbetering van het grensoverschrijdende openbaar vervoer. Onze inwoners en die van het Vlaamse achterland verdienen beter dan dat.

2. WONEN IN MAASTRICHT

Wij willen dat *iedereen* in Maastricht betaalbaar en passend kan wonen. Een dak boven je hoofd is immers een grondrecht. Maar we zitten midden in een wooncrisis waarin dat lang niet voor iedereen vanzelfsprekend is. De wachtlijsten voor een sociale huurwoning zijn enorm, waardoor starters en mensen met lage inkomens nauwelijks aan een woning kunnen komen.

Huurwoningen in de vrije sector zijn voor veel mensen onbetaalbaar. De enorme stijging van de huizenprijzen zorgt ervoor dat veel gezinnen kansloos zijn op de woningmarkt. Het aantal dakloze mensen is in tien jaar tijd verdubbeld. En in het hele land is een tekort aan woningen voor ouderen die niet meer volledig zelfstandig kunnen of willen wonen, maar nog niet in aanmerking komen voor een verzorgingstehuis. Er zullen dus meer woningen gebouwd moeten worden. Maar meer bouwen alléén is niet voldoende. Het gaat ook om betaalbaar bouwen, voor die mensen voor wie de tekorten het grootst zijn. GroenLinks stuurt daarom actief op de bouw van sociale huur- en sociale koopwoningen voor starters en eenpersoonshuishoudens.

Daarnaast is er nu in veel gemeenten een mismatch tussen vraag en aanbod: veel mensen wonen te klein of juist te groot. Daarom gaan we de huidige voorraad woningen veel creatiever en slimmer benutten, bijvoorbeeld via het aantrekkelijker maken van doorstroming.

Anders dan in vergelijkbare steden elders in Nederland, zijn sociale huurwoningen in Maastricht nog relatief goed verdeeld over de stad. Maar de sociale problematiek is dat niet: die concentreert zich veelal in buurten als Malpertuis, Caberg, Pottenberg, Nazareth en de noordelijke delen van Witte Vrouwenveld en Wyckerpoort. Dat terwijl net die spreiding belangrijk is om de draagkracht van elke buurt overeind te houden.

Het beter mengen van wijken en buurten vermindert de angst voor 'de ander' en de ongelijkheid. Om die reden stoppen we met verkoop van sociale huurwoningen in buurten waar er relatief weinig zijn, en maken we met woningbouwcorporaties afspraken over een betere spreiding van sociale huurwoningen tussen de eerste en tweede aftoppingsgrens. Ook voegen we in sociaal zwakkere wijken meer huurwoningen in de vrije sector en koopwoningen toe. Om te voorkomen dat de neerwaartse spiraal doorzet, krijgen de hiervoor genoemde buurten de komende jaren extra én integrale aandacht: een sociale aanpak van de problemen in de buurt gaat hand in hand met stedenbouw, stadsbeheer, handhaving, duurzaamheid, mobiliteit, beweging en cultuur. Als je wilt dat mensen geven om elkaar en voor samenhang zorgen, is ruimte voor ontmoeting en spelen in een schone, groene, leefbare en veilige straat daarvoor basisvoorwaarde.

De komende jaren wordt nog flink gebouwd langs de Groene Loper en in het Sphinxkwartier. Er wordt keihard gewerkt door de gemeentelijke organisatie en het stadsbestuur om een mooie mix van woningen, bedrijven, P&R en groen op Trega/Zinkwit (Limmel aan de Maas) te creëren. Maar ook in het stationsgebied mogen de seinen voor wonen op groen: het station is onlangs in oude luister hersteld, er is hard gewerkt aan het samenbrengen van verbindingen met het internationale busstation, er is een schitterende ondergrondse fietsenstalling gebouwd, en de komende jaren wordt er flink geïnvesteerd in vergroening van het plein voor het station tot plek van ontmoeting. Nu wordt het tijd om de laatste barrière in Maastricht echt af te breken, waarbij

Woningen zijn geen handelswaar. Daarom voeren we een zelfbewoningsplicht en een anti-speculatiebeding in voor nieuwe koopwoningen. We pakken het uitbuiten van huurders aan. Voor het verhuren van een woning of kamer is een verhuurdersvergunning verplicht. Wie huurders uitbuit, niet zorgt voor fatsoenlijke woonomstandigheden of discrimineert bij het toelaten van huurders, verliest zijn of haar vergunning.

niet alleen meer woningen worden gebouwd in de buurt van het station maar ook woningen boven het spoor een serieuze optie zijn. Want voor wie woont boven het spoor, ligt de wereld aan de voeten. En die vastgoedontwikkeling kan ook het vliegwieltje zijn om Maastricht aan beide zijden van het spoor eindelijk te helen en de visie van Stad & Spoor te realiseren.

De strijd van GroenLinks voor het opheffen van de verhuurdersheffing heeft ten dele al gewerkt want deze wordt verder verlaagd. Dat betekent dat de investeringsruimte voor corporaties groeit. GroenLinks vindt dat deze investeringsruimte met name benut moet worden voor het verduurzamen van sociale huurwoningen op een manier dat de toegankelijkheid, levensloopbestendigheid en sociale veiligheid van deze woningen meteen mee kunnen profiteren. Bovendien verkleint dit de kans dat huurders hun gasrekening niet meer kunnen betalen.

Iedereen in Maastricht heeft recht op een (veilig) thuis. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van kwetsbare mensen, zoals dak- en thuislozen en mensen met GGZ-problematiek. Iedereen heeft recht op een dak boven zijn/haar hoofd en dus zorgen we dat dakloze mensen eerst een huis krijgen, en daarna hun andere problemen worden aangepakt. De gemeente Maastricht moet in haar huisvestingsplannen daarom rekening houden met de verschillende doelgroepen die een plekje verdienen in hun wijk of stad. Iedereen mag zelf kiezen of ze thuis blijven wonen met professionele hulp of in kleinschalige woonvormen waar zorg aanwezig is.

Tot slot speelt wonen een belangrijke rol in de transitie naar een duurzame samenleving. Dat betekent dat het oplossen van het woningtekort niet mag zorgen voor hogere CO₂-uitstoot en niet ten koste mag gaan van onze schaarse natuur. Het omvormen van leegstaande bedrijfs- en kantoorpanden blijven we stimuleren. Slim bouwen doen we energieneutraal en maximaal circulair, klimaatadaptief en natuurinclusief: zowel huizen als tuinen worden zo gebouwd en aangelegd, dat bijvoorbeeld ook vleermuizen, vogels, egels en wilde bijen er een goede habitat kunnen vinden. De ruimte daarvoor zoeken we zoveel mogelijk binnen de huidige gebouwde omgeving. Hierdoor sparen we de groene ruimte en biodiversiteit, geven we de bestaande gebouwde omgeving een 'boost' en dragen we bij aan gezonde mobiliteit zoals wandelen, fietsen en openbaar vervoer.

Terugblik

Op initiatief van GroenLinks heeft de gemeenteraad in september 2021 een motie aangenomen die zelfbewoning verplicht stelt bij nieuwbouw. Ook in Maastricht leidt de oververhitte woningmarkt tot grote problemen bij starters en modale inkomens. Zij vinden geen betaalbare woonruimte meer, zowel bij huur als bij koop. In deze tijd van lage rente worden steeds meer huizen door beleggers gekocht om te verhuren en soms ook om te verkameren. Bij weinig aanbod stijgen de prijzen aanzienlijk en wordt wonen steeds

3. LEVEN EN ZORGEN MET ELKAAR

GroenLinks kiest voor een stad waar we met elkaar samenleven en voor elkaar zorgen. Wij vinden dat elke inwoner door werk of op een andere manier de mogelijkheid moet hebben om een zinvolle bijdrage te leveren aan de Maastrichtse samenleving. Dit kan door betaald werk, vrijwilligerswerk, mantelzorgtaken te verrichten of door het kunnen volgen van een opleiding. Wij geloven niet in systemen die er vooral voor het systeem zelf zijn: wij willen minder bureaucratie. Het systeem dient de mens en niet andersom. GroenLinks werkt vanuit vertrouwen en daagt inwoners uit om op creatieve wijze hun talenten te benutten en hun leven vorm te geven in Maastricht.

Ondertussen zien ook wij dat er in de Maastrichtse samenleving veel ongelijkheid is. Het maakt uit waar je geboren bent, waar en met wie je opgroeit en waar je je opleiding hebt gevolgd. Ook in Maastricht zijn er mensen die 's winters een extra trui aan moeten trekken omdat ze gasrekening niet meer kunnen betalen. Daar kunnen we alleen verandering in aanbrengen als mensen niet meer als nummer worden behandeld. Als het geld voor sociaal beleid effectief besteed wordt en niet opgaat aan onnodig papierwerk en perverse neoliberale prikkels van het systeem, waardoor mensen niet de hulp krijgen die hen daadwerkelijk helpt. Dus geen situaties meer waarbij zij tientallen hulpverleners over de vloer krijgen, maar echte op maat gesneden hulp zoals in de 50-gezinnenaanpak of door hechte samenwerking met andere partners in de zorg. Of met laagdrempelige adviezen van bijvoorbeeld de praktijkondersteuner van de huisarts.

Sociale Zaken Maastricht Heuvelland en de Sociale Dienst blijven werken vanuit de gedachte dat in de bijstand geen 'tegenprestatie' geldt. Maastrichtenaars in de Participatiewet hebben daarbij recht op persoonlijke en op maat toegesneden hulp en begeleiding op weg naar passend werk, vrijwilligerswerk, een opleiding of een dagbesteding. Dat kan gepaard gaan met een zachte hand of duw in de rug maar altijd met respect voor het individu.

GroenLinks is voorstander van experimenten met een basisinkomen, waarbij de sollicitatieplicht vervalt en we mogelijkheden tot bijverdienen gaan verruimen. We brengen hiertoe de wettelijke mogelijkheden in kaart. Maar ook moet essentieel vrijwilligerswerk en mantelzorg leiden tot een vrijstelling van sollicitatieplicht. Dat doen we niet met blind vertrouwen en waar wenselijk voert de gemeente steekproefsgewijs een controle uit naar het vrijwilligerswerk en/of de mantelzorg. Wij vinden ook dat de gemeente zzp'ers die noodgedwongen zelfstandige zijn en in coronatijd steun van de gemeente hebben ontvangen, moet helpen om als zij dat willen naar werk in loondienst over te stappen, bij voorkeur in de duurzame en/of publieke sector en de bouw.

Eenzaamheid is in Maastricht een groot probleem. Volgens een onderzoek van de GGD uit 2020 voelt 50% van de inwoners uit Maastricht vanaf 18 of ouder zich eenzaam. Dit is boven het landelijk gemiddelde. 14% van de inwoners van Maastricht geeft aan dat zij zich ernstig tot zeer ernstig eenzaam voelen. Welzijnsorganisaties, gezondheidscentra maar ook de bibliotheek en lokale ondernemers kunnen van betekenis zijn om de eenzaamheid in Maastricht te verminderen. Ook in onze stad gaan we zo snel als mogelijk deze aanpak effectief organiseren. Dit doen we door met zoveel mogelijk verschillende partijen een coalitie te vormen om eenzaamheid effectief aan te pakken. GroenLinks streeft ernaar dat zo snel als mogelijk ook in Maastricht een lokale aanpak volgt om eenzaamheid te bestrijden.

En hoewel we begrijpen dat 'de Maastrichtenaar' niet bestaat, geloven we in een stad die verschillen juist omarmt. Die ruimte biedt aan diversiteit. En waar 'samen' centraal staat. Wij willen recht doen aan de wensen, pijnpunten, belangen, verschillen en overeenkomsten van al die Maastrichtenaars. Wij kiezen voor een samenleving en niet voor een maatschappij.

Terugblik

Maastricht bleek de afgelopen collegeperiode de grip op de uitgaven in het sociaal domein te hebben verloren; de organisatie was niet goed ingericht op de ingewikkelde manier van vergoedingen, inkoop en toekenningen van zorg én de steeds groeiende vraag naar zorg. En daardoor ontstonden er grote overschrijdingen van de budgetten voor de zorg en jeugdzorg. GroenLinks heeft daarin, als coalitiepartner, haar verantwoordelijkheid genomen maar ook steeds als principe gehanteerd dat de positie van de mensen die van minder dan 110% van het sociaal minimum moeten rondkomen, koste wat kost beschermd moet worden. Dat uitgangspunt houden we de komende periode overeind, zeker totdat het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen substantieel zijn verhoogd door het nieuwe kabinet!

Actief burgerschap!

Er zijn veel grote opgaven in onze stad. Of het nu gaat om leefbaarheid of de energietransitie, over sociale cohesie of armoedebestrijding. De laatste jaren is duidelijk geworden dat er meer gevraagd wordt van mensen, hun directe omgeving en de buurt en er steeds vaker een beroep gedaan wordt op integrale samenwerking en solidariteit. Deze opgaven kunnen alleen succesvol aangepakt worden als de gemeente samenwerkt met al haar inwoners.

De afgelopen periode zijn al veel stappen gezet, onder meer met de introductie van de burgerbegroting. Het is nu zaak om burgerparticipatie verder te stimuleren: door de drempel te verlagen voor initiatieven zijn inwoners, die voorheen niet of nauwelijks betrokken waren met lokale politiek, meer geneigd om actief te participeren in en vervolgens feedback te geven op het politiek proces. Hierbij staan inwinnen van informatie, uitwisseling van argumenten, tijd voor overleg en een gezamenlijke zoektocht naar oplossingen en posities centraal.

De grootste uitdaging daarbij is het betrekken van het stille midden, maar ook jongeren en studenten. Maar dan moet je elkaar wel eerst kennen. Vandaar dat we naar voorbeeld van Schiedam willen gaan werken met buurtplaatjes: ontmoeting creëren door burens te sparen en in een bijbehorend stickerboek te plakken.

Zorg als maatwerk

GroenLinks vindt de gezondheid van de inwoners van Maastricht een kernthema. Gezondheid is meer dan niet ziek zijn. Zorg, welzijn, wonen en een gezonde, groene leefomgeving horen hand in hand te gaan, want dat maakt onze inwoners gezonder. De gemeente kan geen geestelijke of lichamelijke beperkingen wegnemen of ziektes genezen maar kan wel zorgen voor de randvoorwaarden die daarvoor nodig zijn: in een versteende wijk waar mensen zich op straat niet veilig voelen en sprake is van veel overlast, sluiten ze zich op achter de voordeur, voelen ze zich slechter en minder gezond. Dit zijn net de onderwerpen waar de gemeente wel het verschil kan maken. Een prettige en leefbare leefomgeving remt mensen niet af maar maakt hen weerbaarder, en daarmee gezonder en gelukkiger. Juist daarom willen wij dat mensen zo lang mogelijk in hun eigen buurt kunnen blijven wonen, sporten en bewegen, en elkaar ook daar

kunnen ontmoeten zoals Athos en bijvoorbeeld The Masters, Vorkje prikken en Stichting met je hart. En we willen dat zorg voor alle inwoners in de buurt laagdrempelig toegankelijk is. Iedereen in Maastricht moeten ergens kunnen sporten en bewegen. We zijn ervan overtuigd dat sport en bewegen niet alleen gezond en ontspannen is, maar bijdraagt aan tolerantie, cohesie, integratie en participatie. We willen dat er, goed verdeeld over de stad, goede en betaalbare sportvelden, zwembaden en sporthallen zijn. Tegelijkertijd moet er ook voldoende ruimte zijn voor bewoners om zonder belemmeringen in de buitenruimte te kunnen sporten en bewegen.

Aandacht vanaf geboorte

Preventie is belangrijk, al vanaf de geboorte. In Maastricht verdient elke jongeren een kansrijke start. Daarom willen wij dat actief wordt ingezet op preventie, culturele sensitiviteit en een nauwe samenwerking tussen huisartsen, verloskundigen en onderwijsinstellingen. Onderwijs en scholing blijven essentieel voor de ontwikkeling van ieder kind, van ieder mens. Onderwijs is onmisbaar om te groeien als mens, keuzes te kunnen maken en regie over het leven te houden. Het is een recht voor bewoners dat alle betrokken partijen, ouders, onderwijs, jeugdgezondheidszorg, jeugdhulp, de leerrechtambtenaar en gemeente de handen ineenslaan en echt goed samenwerken. We vinden het daarom prima dat Maastricht meedoet aan het provinciale programma Trendbreuk die hiervoor programma's en financiën organiseert en bundelt.

GroenLinks denkt dat we met de brede Integrale Kindcentra de goede koers te pakken hebben; scholen waar kinderen behalve het echte schoolwerk, ook sport- bibliotheek- en groenvoorzieningen hebben. En we vinden dat er op meer plekken in de stad Gezonde Basisscholen van de Toekomst moeten komen.

Kinderen en jongeren met een migratieachtergrond vinden vaak nog moeilijk hun weg naar Jeugdhulp wanneer ze die nodig hebben. GroenLinks vindt dat ze recht hebben op extra aandacht voor de culturele verschillen tussen jongeren. Dat betekent dat hulpverleners voldoende oog hebben voor het feit dat jongeren soms opgroeien tussen twee compleet verschillende wereldbeelden, met vaak tegelijkertijd (te) veel vrijheid en (te) veel controle. Zeker in vergelijking tot andere leeftijdsgenootjes. En dat het lastig is voor jongeren om hier een weg in te vinden.

4. WEG MET ARMOEDE EN SCHULDEN

Mensen met een lager inkomen hebben het ook in onze stad vaak moeilijk. Helaas komt Maastricht nog altijd voor in de lijstjes met gemeenten met (te) hoge armoedecijfers. Dat was afgelopen periode al aanleiding om een actief armoedebeloid te voeren. Een beleid dat, ondanks alle inspanningen van onze kant, nog te weinig concrete doelstellingen en resultaten laat zien.

Komende periode schakelen we graag een tandje bij en dat gaan we doen langs een tweetal lijnen:

- We zetten in op een breed plan om mensen naar werk te begeleiden, in goede samenwerking tussen gemeente, werkgevers, vakbonden, onderwijs, het UWV. We zien niks in regelingen op basis van tegenprestatie maar willen dat met persoonlijke aandacht mensen geholpen worden een goede, voor hen passende plek te vinden.
- Inwoners verdienen dat we een groot offensief tegen schuldenproblematiek in onze stad beginnen. De bijstand is voor vele gezinnen te laag om fatsoenlijk van te leven, maar ook veel mensen die werken, leven in armoede. Daar gaan we nóg meer op inzetten. Maastricht blijft, samen met andere gemeenten, lobbyen richting het Rijk om meer te kunnen betekenen voor die verschillende groepen die geconfronteerd worden met (de gevolgen van) armoede.

Armoedebeloid wordt een belangrijk onderdeel van gebieds- en wijkplannen en wordt gemaakt in samenwerking met bewoners. Dat betekent dat we uitgaan van het principe hanteren bij dat beleid de vraag voorop staat wat nodig is op wijk- en buurtniveau. We investeren meer in lokale initiatieven op het gebied van armoedepreventie en er wordt meer geïnvesteerd in die wijken waar de problemen het grootst zijn. Lokale vindplaatsen van armoedeproblematiek, zoals scholen, buurthuizen en voedselbanken worden meer ingezet om mensen toe te leiden naar het gemeentelijk aanbod van inkomensondersteuning. De buurtteams spelen hierin een centrale rol.

Preventie en heel vroeg ingrijpen kunnen veel ellende voorkomen. We vinden het een goede zaak dat de gemeente samen met woningbouwcorporaties, energiebedrijven, zorgverzekeraars schulden in een heel vroeg stadium signaleert en meteen hulp aanbiedt.

Kinderen in armoede verdienen extra aandacht. Alles moet erop gericht zijn om de armoede te verzachten door bijvoorbeeld via speciale fondsen toegang tot sport- en cultuurvoorzieningen te garanderen. En om te voorkomen dat de armoede leidt tot grote achterstanden in kansen moet extra ingezet worden op gratis huiswerkbegeleiding op de scholen.

Inwoners die in armoede verkeren, hebben recht op wat meer ademruimte. We hanteren onverminderd het principe dat bijzondere bijstand beschikbaar blijft voor mensen die leven met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. We willen namelijk niet dat mensen die nét een beetje boven alle normen zitten, door de armoedegrens heen zakken, omdat ze net nergens voor in aanmerking komen. Er komt laagdrempelige hulp bij het aanvragen van allerlei voorzieningen, toelages en regelingen. Dat kan via budgetkringen, schuldhulpmaatjes, de wijkservicepunten, het klapperproject, etc. Ook geven we ruimte aan schuldhulpverleners om maatwerk te bieden via bijvoorbeeld een bureaucratievrij budget.

GroenLinks wil dat bijstandsgerechtigden ook in Maastricht de ruimte kunnen krijgen om samen te wonen zonder meteen gekort te worden op hun bijstandsuitkering. Zo kan de aandacht gericht worden op het gaan samenwonen en het verder ontwikkelen van de relatie. We gunnen hen een half jaar de ruimte om te kijken of het samenwonen 'bevalt'. Zonder dat het dus effect heeft op hun financiële situatie.

Er zijn mensen die zich schamen voor hun schulden of geldzorgen, maar niet praten over deze armoedeproblematiek helpt hen niet. Het is geen schande als je in armoede leeft. Dat taboe kunnen we alleen oplossen als we onze kinderen leren met respect en mededogen om te gaan met in armoede levende klasgenoten. Door schuldproblemen bespreekbaar te maken, willen we mensen bij wie het mis dreigt te gaan zo vroeg in beeld hebben, naast hen gaan staan en voorkomen dat kleine schulden uitgroeien tot een onoplosbare situatie. Op school besteden we al vroeg aandacht aan omgaan met geld en voorkomen van schulden.

Menstruatietoelagen wordt een speerpunt binnen het armoedebestrijd. We accepteren niet dat mensen niet over genoeg financiële mogelijkheden beschikken om (menstruatietoelagen-gerelateerde) hygiëneproducten te kopen, met uitval op school of werk tot gevolg. Daarom willen we dat de gemeente samen met scholen, sportverenigingen, buurtcentra en voedselbanken de handen in elkaar slaat en garandeert dat op bepaalde plekken in de stad gratis menstruatietoelagen zijn te verkrijgen.

5. IEDEREEN HOORT ERBIJ!

In Maastricht is iedereen welkom. Dat is al eeuwen zo en dat blijft ook zo wat ons betreft. Mensen komen naar Maastricht vanwege de universiteit, het internationale bedrijfsleven, het mooie wonen, de historische binnenstad en de nabijheid van natuur. GroenLinks gelooft in solidariteit tussen arm en rijk, ziek en gezond en tussen mensen die het zwaar hebben en mensen die het niet zwaar hebben. Daarom hebben we al uitgebreid aandacht besteed aan armoedebestrijding die noodzakelijk is in sociaaleconomische kloven te helpen dichten. Maastricht hoort ook pal te staan voor mensen uit gemarginaliseerde groepen: voor de LHBTIQ+ gemeenschap, mensen op de vlucht voor oorlog en geweld, mensen met een handicap, mensen van kleur. Iedereen heeft in onze stad recht om te kunnen zijn wie we zijn.

Bij een verdraagstad hoort ook inclusief en goed werkgeverschap. Maastricht heeft het Charter Diversiteit getekend. Dat betekent dat we ons binnen onze gemeente als doel stellen om diversiteit op de werkvloer, op het gebied van seksuele oriëntatie, leeftijd, cultuur, opleidingsniveau, gender en lichamelijke beperkingen te stimuleren.

GroenLinks vindt het heel belangrijk dat in Maastricht iedereen – binnen de kaders van de grondwet – gebruik kan maken van het demonstratierecht. Helaas hebben we de laatste jaren moeten constateren dat de gemeente dit recht (soms onbedoeld) heeft ingeperkt. Dat moet volgens ons anders en beter. Een ieder in de stad heeft – zolang de grondwet wordt gerespecteerd en er dus geen haat wordt gezaaid of mensen worden opgeruid – het recht om zijn of haar stem te laten horen.

Maastricht is LHBTIQ+ vriendelijk!

Sinds 2015 is er op initiatief van GroenLinks een regenboogzebrapad, in het hart van onze stad, op het Vrijthof. Met dit symbool op die symbolische plek wil Maastricht onderstrepen dat iedereen er mag zijn, ongeacht wie of hoe je bent. GroenLinks wil dat ook de komende jaren door de gemeente een inclusief beleid wordt gevoerd met aandacht voor de LHBTIQ+ doelgroep en meer specifiek inzet op de veiligheid van deze groep. Het is namelijk onverteerbaar dat anno 2022 LHBTIQ+-mensen niet hand in hand over straat durven te lopen of openlijk voor hun geaardheid uit te komen, uit angst belaagd of nageroepen te worden. We gaan in het bijzonder in gesprek met scholen en werkgevers om hier aandacht voor te vragen en om te werken aan bewustwording. In dat kader willen we werken aan een regenboogcoalitie die breder en vaker aandacht vraagt voor het belang van diversiteit door de regenboog vaker en meer in beeld te brengen. Dat kan door te vlaggen of bijvoorbeeld met de uitreiking van een regenboogtrui aan de winnaar van de Ridderronde. De gemeente gaat hiervoor actiever in gesprek met partijen in de stad. Er is bijzondere aandacht voor transgender en intersekse personen en voor mensen die te maken hebben met een combinatie van non-discriminatiegronden bijvoorbeeld omdat ze lesbisch en moslim zijn. De gemeente is er tevens extra alert op dat de veiligheid in het asielzoekerscentrum in orde is.

Wat betreft GroenLinks worden activiteiten voor LHBTIQ+-jongeren ondersteund door de gemeente en bevordert de gemeente dat jeugdzorgmedewerkers, opbouwwerkers en andere hulpverleners voldoende expertise bezitten over deze groep. Het COC Limburg kan ook waar nodig ondersteuning bieden middels QueerCare. Dit online zorgloket wordt bemand door vrijwilligers die een training hebben gevolgd. GroenLinks vindt dat het loket zich de komende jaren moet kunnen blijven ontwikkelen en daarom de steun van de gemeente verdient.

Wij zijn van mening dat alle Maastrichtse zorginstellingen het Roze Loper certificaat moeten hebben. Momenteel heeft echter geen enkele zorginstelling dit certificaat. De gemeente stuurt hierop door als eis te stellen in aanbestedingsprocedures dat ouderen- en thuiszorginstellingen een LHBTIQ+-vriendelijk beleid voeren en dat zij gaan beschikken over het Roze Loper certificaat.

Maastricht biedt een veilig onderkomen

Mensen die vluchten voor oorlog en geweld, voor vervolging, voor honger of armoede, zijn altijd welkom in Maastricht. Vanaf dag één tellen deze mensen mee in Maastricht. Ze hebben recht en krijgen alle ruimten om deel te nemen aan onze samenleving. GroenLinks erkent het belang van inburgering, maar begrijpt dat dit niet vanzelf gaat. Het is niet alleen sociaal, maar ook verstandig om zo snel mogelijk in te zetten op inburgering. Het kabinet heeft de afgelopen jaren gewerkt om het inburgeringsstelsel te veranderen. De gemeente krijgt hierbij een belangrijke rol bij begeleiding van nieuwe Maastrichtenaren die inburgeringsplichtig zijn. GroenLinks is blij dat gemeenten meer verantwoordelijkheden krijgen, en zal in Maastricht garanderen dat de gemeente deze rol ook neemt. Vluchtelingen moeten vanaf het begin van de asielprocedure betere kansen krijgen om mee te kunnen doen in onze stad door de taal te leren, een opleiding te volgen en werk of zinvolle dagbesteding te vinden. Vrijwilligersorganisaties worden gestimuleerd om met nieuwkomers te werken.

Inburgering komt van twee kanten. Het contact tussen vluchtelingen en andere Maastrichtenaren wordt op verschillende manieren versterkt, vanuit de gemeente, maar juist ook vanuit de vele initiatieven en informele netwerken in de stad. Sociale cohesie, vrijwilligerswerk en gezamenlijk wonen worden bevorderd. GroenLinks verzet zich tegen (politieke) groepen die er belang bij hebben om groepen kwetsbare inwoners van onze stad tegen elkaar op te zetten.

Terugblik

Op initiatief van GroenLinks heeft de gemeenteraad begin 2019 een motie aangenomen waarin werd opgeroepen om aan te sluiten bij die honderden andere gemeenten die Kinderpardongemeente zijn. GroenLinks is van mening dat in een ontspannen en onbegrensde stad, kinderen niet met de angst moeten rondlopen dat ze kunnen worden uitgezet! We geloven in Maastricht als 'verdraagstad'. En in zo een 'verdraagstad' horen ook de kinderen, die in aanmerking komen voor toepassing van het Kinderpardon, thuis!

Maastricht studentenstad

GroenLinks vindt dat studenten een zeer positieve bijdrage leveren aan de sfeer, cultuur en ontwikkelingen in de stad. Dankzij de studenten is de universiteit de levensader van onze stad. Dat willen we koesteren en behouden. Er zijn ook relatief veel kunststudenten in de stad. Door het conservatorium, de kunstopleidingen, en de toneelopleiding is Maastricht een stad bij uitstek die door zijn studenten een levendige cultuur verder kan vormgeven. Het is belangrijk dat in de stad kan worden beleefd wat binnen de opleidingen wordt geleerd. Je wilt beleven dat "het" in Maastricht gebeurt. In Maastricht studeren ook veel internationale studenten, van binnen en buiten de EU. Wij vinden het belangrijk dat ook zij zich verbonden voelen aan de stad. Internationale studenten hebben ontegenzeggelijk een meerwaarde op cultureel en sociaal vlak.

Elk half jaar, in september en in januari, komt er een nieuwe lichterij studenten naar onze stad om hier te wonen, te studeren, te leven en te feesten. Dat betekent elk half jaar een nieuwe groep die een warm welkom verdient. Maar die ook de eerste stappen in een nieuwe levensfase zet, waarbij begrijpelijkerwijs grenzen worden opgezocht en soms ook overschreden. Veel van die

studenten wonen gelukkig ook in de stad en dat merken we! GroenLinks is voor een adequaat huisvestingsbeleid dat de druk op overbelaste buurten vermindert, maar dat tegelijk een warm welkom blijft voor de studenten die onze stad levendig en bruisend houden.

6. KLIMAATVERANDERING IN MAASTRICHT

De klimaatcrisis is de grootste opgave van onze tijd. Het tegengaan van de opwarming van de aarde vergt al onze daadkracht, creativiteit en wil tot samenwerking.

Wachten kan niet meer: we moeten nú de handen uit de mouwen steken. Stevige inzet van de gemeente is daarbij onmisbaar. Samen met alle bewoners kunnen we verduurzaming echt in de praktijk brengen. Ook zijn het de gemeenten waar de doelstelling behaald moet worden om in 2050 alle huizen van het aardgas af te laten zijn en aangesloten op een alternatieve warmtebron.

Terwijl we met de energie- en warmtetransitie de oorzaken van klimaatverandering willen tegengaan, werken we ook aan het opvangen van de gevolgen die er sowieso gaan zijn. Meer bomen en groen zorgen voor het vasthouden van water in tijde van droogte en heftige regenval, maar ook voor meer schaduw en tegengaan van hittestress. Daarnaast geven we grote prioriteit aan het project 'Maasoevers Maastricht' om onze stad veiliger te maken tegen het hoogwater, de Maas veiliger bevaarbaar te maken, meer contact te maken tussen stad en Maas langs de Griend, een nieuwe fiets- en voetgangersbrug tussen Griend en Bassin te creëren en van daaruit een tweerichtingenfietsverbinding naar het noorden (rive droit), en energie op te wekken in Bosscherveld en bij de stuw van Borgharen.

GroenLinks wil dat de energietransitie duurzaam en eerlijk verloopt, samen met onze bewoners wordt vormgegeven en uitgevoerd. Wij willen ook dat windmolenprojecten en de aanleg van zonneweides gepaard gaan met een investering in de biodiversiteit van het landschap. Wat niet verbruikt wordt, hoeft ook niet opgewekt te worden, dus besparing en tegengaan van verspilling krijgen grote prioriteit.

Duurzaam staat voor maximale investeringen in energiebesparing, schone energie en een klimaatbestendige gebouwde omgeving. Ook onze gemeente speelt hierin een belangrijke rol, bijvoorbeeld door de regierol in de lokale warmtetransitie. Een van de grootste opgaven in de energietransitie is het aardgasvrij maken van alle woningen en gebouwen. Uiteindelijk in 2050 zijn alle woningen aangesloten op een alternatieve warmtebron. Om de doelstelling te halen hoeft niet ieder huishouden gelijk morgen al 'om', maar de gemeente wel. Voor de komende jaren wacht ons een grote opgave. Voor Maastricht met haar historische binnenstad is dit misschien nog wel extra complex. Daarom brengen we samen met de provincie en het Rijk de

Terugblik

Dankzij inzet van GroenLinks komt er op de Lanakerveld een zonneweide die genoeg energie produceert voor 20% van de elektriciteitsbehoefte van de gebouwde omgeving. De zonneweide Lanakerveld is een voorbeeld voor de rest van de Nederland, omdat alle eisen die je aan een zonneweide zou willen stellen erin terugkomen. Het is de eerste zonneweide die natuurinclusief wordt ingepast in het landschap: het landschap wordt biodiverser dan dat het in eeuwen is geweest en de waterhuishouding van het gebied wordt verbeterd. Er wordt een habitat gecreëerd voor beschermde diersoorten als de rugstreeppad en de das. Inwoners kunnen laagdrempelig (vanaf € 20 inleg) meeprofiteren en er komt een jaarlijks gebiedsfonds voor de buurt. Daarnaast is er een educatief programma met scholen, is er veel aandacht voor het archeologische verleden van het gebied. Kortom, een belangrijke stap naar een klimaatneutraal Maastricht!

hoogtemperatuur-restwarmte van Het Groene Net van Chemelot naar Maastricht, en met prioriteit naar onze monumentale binnenstad. Binnenstedelijke bronnen van hoogtemperatuur-restwarmte (Sappi, O-I Manufacturing) benutten we zo optimaal mogelijk in de buurten eromheen. Zo zorgen we voor leveringszekerheid. Daarnaast gaan we aan de slag met andere duurzame bronnen van (midden- en laagtemperatuur) restwarmte: bijvoorbeeld uit de grond of het riool, of het water van de Maas, maar ook groene stroom zal nodig zijn voor het verwarmen van woningen. Kernenergie past echt niet in een daadwerkelijk duurzame energiemix. GroenLinks was aanvoerder in Nederland van de Euregionale strijd tegen de gammele kerncentrale in Tihange. Kernenergie is gevaarlijk en verschuift een afvalprobleem voor duizenden jaren naar toekomstige generaties. Wij accepteren dan ook geen nieuwe kerncentrales in Nederland en al helemaal niet binnen een straal van 80km van Maastricht.

Een 'eerlijke' energietransitie betekent dat mensen met een kleine portemonnee kunnen meekomen in en meeprofiteren van de energietransitie. We bestrijden energiearmoede en zorgen dat de totale woonlasten van huishoudens met een lager inkomen niet stijgen. Met landen als Rusland aan de knoppen van de stijgende gasprijzen, is duurzaam in Nederland opgewekte energie de oplossing voor een stabiele en betaalbare energierekening. Dat geldt zéker voor mensen die aan het einde van hun geld een stuk maand overhouden en gedwongen zijn te kiezen voor een extra trui en een lagere temperatuur in huis of het zich in de schulden steken om hun huis te verwarmen. Die mensen verdienen net zo goed een comfortabele woning en betaalbare woonlasten, dus wat GroenLinks betreft laten we hen niet in de kou staan en helpen we hen met het verduurzamen van hun woning. Dat doen we door de inzet van energiecoaches te vergroten maar ook het (gratis) aanbieden van zogenaamde kleine maatregelen zoals tochtstrips of ledlampen; want alle kleine beetje's helpen. We maken daarom ook duidelijke prestatieafspraken met woningcorporaties: onder andere over minimale energielabels, circulair bouwen, het percentage energieneutrale woningen en woningen met zonnepanelen.

We willen meer slimme laadpleinen met deelauto's in de stad: elektrische deelauto's gaan fungeren als batterij voor de energie die rechtstreeks van de zonnepanelen op het dak komt. Daarmee zorgen we niet alleen voor minder belasting van het elektriciteitsnet, maar ook voor minder noodzaak voor parkeerplaatsen op straat en dus meer ruimte voor groen, fietsenstallingen en

'Vormgeven samen met onze inwoners' betekent dat iedereen actief kan meepraten over de manier waarop de energietransitie vorm krijgt. De energietransitie kan alleen slagen als we bewoners serieus nemen in hun wensen en toekomstverwachtingen. We zetten in op burgerraden, organiseren wijkgesprekken, ondersteunen energiecoöperaties en zorgen ervoor dat niemand afhankelijk is van grote monopolistische bedrijven. We vragen inwoners hoe we de leefbaarheid van hun wijk kunnen verbeteren en kijken hoe de energietransitie hierin past. En we versterken de lokale democratie door inwoners actief te betrekken bij de uitvoering van de transitie.

We maken ons sterk voor een economie die grondstoffen in de kringloop houdt. De gemeente zet in op korte ketens en hergebruik van grondstoffen, geeft in haar inkoopbeleid het goede voorbeeld en neemt maatregelen om de hoeveelheid restafval te verminderen: in 2030 is Maastricht een afvalloze stad, waarin alles wat wordt weggegooid op weg is naar verwerking tot grondstof voor hergebruik. We gaan ook voor maximale CO₂-reductie in de gemeentelijke organisatie. We gebruiken groene stroom en leggen zonnepanelen op al onze daken en op maatschappelijk vastgoed (scholen, sportvoorzieningen etc.). Ook zetten we ons actief in voor verduurzaming in de keten (leveranciers, onderaannemers, etc.). Circulariteit wordt in alle

aanbestedingen een criterium. Om ervoor te zorgen dat deze beloften niet vrijblijvend zijn laten we ons certificeren.

Het bedrijfsleven is belangrijk in de energietransitie. Aan de ene kant dienen ze te voldoen aan wettelijke regels. We zijn streng als het gaat om naleving van de Wet milieubeheer. Aan de andere kant helpen we het MKB om besparende maatregelen door te voeren door uitbreiding van de Maastrichtse Energieakkoorden. Op bedrijventerreinen liggen veel kansen voor het opwekken en opslaan van duurzame energie. Nieuwe bedrijven moeten aan duurzaamheidseisen voldoen.

Maastricht is aanjager van duurzame startups en sociaal ondernemers die werken aan innovatieve, creatieve oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken. We maken gebruik van innovatieve manieren om zonne-energie op te wekken: zonnepanelen op carports, gevels, bushokjes, hekwerken, geluidswanden en lantaarnpalen.

Met Centrummanagement en andere partners maken we duidelijke afspraken over afvalscheiding, duurzame logistiek en maatregelen om energieverspilling (terrasverwarming, open winkelpuien) in de binnenstad tegen te gaan. Festivals en evenementen die door de gemeente worden georganiseerd maar bijvoorbeeld ook Carnaval worden zo georganiseerd dat het vrijkomen van afval geminimaliseerd wordt. Zo wordt Maastricht dé hub voor duurzame ondernemers.

We bouwen circulair. Circulariteit – waarbij kringlopen zich sluiten en afval een grondstof is – wordt een vast criterium bij gronduitgifte, aanbestedingen en vergunningen. Binnen de toekomstige Omgevingswet stellen we scherpere eisen aan de milieuprestaties (MPG) van nieuwbouw. Wanneer daken gunstig gelegen zijn in de zon, kiezen we ervoor deze zo vol mogelijk te leggen met zonnepanelen; wanneer dat niet het geval is, wordt er gekozen voor groendaken om hittestress tegen te gaan en water zo veel mogelijk vast te houden. Voor ontwikkelaars die bouwprojecten willen aangaan in onze gemeente geldt het 'ja, tenzij'-principe: zij moeten aangeven waarom er géén groen daken of andere klimaatadaptieve maatregelen mogelijk zijn, in plaats van andersom.

7. OP NAAR EEN GROENE, CIRCULAIRE ECONOMIE

GroenLinks wil dat Maastricht een écht duurzame economie krijgt: een circulaire economie. Door klimaatverandering, verslechtering van de biodiversiteit en een toenemend tekort aan grondstoffen, zal er een hoop veranderen: hoe we onze elektriciteit, grondstoffen en eten produceren/(her)gebruiken en naar ons stopcontact, in huis of op ons bord brengen. Deze veranderingen hebben niet alleen grote gevolgen voor onze leefomgeving, maar ook voor onze economie: het raakt de manier waarop we werken, produceren, consumeren, ons voeden, ons verplaatsen, enzovoorts

En soms gaat die veranderingen heel snel: neem alleen maar wat door de coronacrisis veranderd is: we werken meer thuis, staan minder in de file en hebben meer waardering voor en behoefte aan een groene leefomgeving. Via Zuid-Limburg Bereikbaar intensiveren we ons grootschalige mijd-de-spitsprogramma om inwoners, bezoekers en werknemers te stimuleren de fiets te pakken, thuis te werken of buiten de spits te reizen naar het werk. Want die spits is fossiel en vervuilend, ongezond en zorgt voor veel overlast.

De gemeente heeft een economische visie nodig, die richting geeft aan en regie neemt in al deze veranderingen. In de praktijk zoeken we te lang binnen het bestaande systeem naar de vernieuwing van de economie waardoor de duurzame economie wordt vertraagd of belemmerd. Soms zijn dus ook radicale stappen nodig. Stadsdistributie zonder emissies is daar een goed voorbeeld van. We nemen dus ook afscheid van Maastricht-Aachen Airport. De toegevoegde economische waarde van het vliegveld is in werkelijkheid klein, de vervuiling is groot, en het kost tientallen miljoenen die veel beter ingezet kunnen worden voor grotere opgaven zoals de energietransitie. Zonder vliegtuigen is er een gigantische potentie op Maastricht Aachen Airport voor grootschalige opwekking van duurzame energie uit wind en zon, wat op veel draagvlak van omwonenden kan rekenen.

GroenLinks kiest voor een groene industriepolitiek. Als bedrijven oprecht willen verduurzamen en geen dingen produceren die dienen om weg te gooien, dan

verwelkomen wij die bedrijven van harte in Maastricht. We ondersteunen de industrie, bedrijven en startups die echt iets bijdragen aan een duurzame wereld. We zorgen ervoor dat iedereen een goede opleiding kan volgen en kan omscholen naar beroepen die de duurzame bedrijven hard nodig hebben. Zo gaan we mensen met afstand tot de arbeidsmarkt opleiden voor nieuwe 'groene banen' (zoals installateurs van warmtepompen en zonnepanelen, elektrotechnici of fijnslopers). De energietransitie en circulaire economie zijn immers de banenmotor van de toekomst.

Het MKB is de motor van de economie. Maastricht moet meer kansen gaan bieden en creëren voor het MKB en startups zodat zij meer kunnen investeren in innovatieve ontwikkelingen die bijdragen aan een duurzame en circulaire economie; dit kan bijvoorbeeld via een fonds dat

Samen met ondernemers en onderwijsinstellingen willen wij een Green deal voor Maastricht. We gaan afspraken maken over hoe we de (kennis)economie van Maastricht gaan verduurzamen. Welke opleidingen daarvoor nodig zijn. Hoe we stages en afstudeeronderzoeken in de regio beter gaan invullen, en hoe we de net-afgestudeerden aan Maastricht blijven binden. Ook het tegengaan van schooluitval wordt hierin meegenomen.

leningen verstrekt, zodat elke geïnvesteerde euro meermaals gebruikt kan worden. Maar ondernemen is meer dan alleen maar investeren, produceren en verkopen. We willen dat alle ondernemers in Maastricht maatschappelijk verantwoord ondernemen toepassen in hun bedrijf zodat ze toekomstbestendig zijn en blijven. Met de Maastrichtse Energie Akkoorden stimuleren we dat ze lid worden van het MVO Nederland-netwerk en lokaal ervaringen uitwisselen. En de ondernemers zijn er natuurlijk ook voor alle inwoners van onze stad. Wij wensen dat alle Maastrichtenaren meer bij de lokale ondernemers hun boodschappen doen en een kopje koffie drinken. Je weet dan beter wat je koopt en eet, het is duurzamer (minder transport) en helpt de lokale economie.

Onderwijsinstellingen zijn hard nodig om de stap naar die circulaire economie te zetten. Topwetenschappelijk onderzoek en onderwijs in Maastricht worden verder uitgebreid in combinatie met de Brightlandscampussen. Niet alleen is dit goed voor de werkgelegenheid, maar zo blijft Maastricht ook interessant voor studenten. Zij zorgen voor nieuwe invloeden, nieuwe creativiteit en verrijken de cultuur van de stad. Maar alle onderwijsinstellingen in Maastricht zijn van grote waarde voor onze stad. Daar worden immers de generaties opgeleid die we hard nodig hebben om in de duurzame economie aan de slag te gaan en deze verder vorm te geven. We willen een Green deal voor Maastricht met onderwijsinstellingen en bedrijfsleven. We gaan afspraken maken over hoe we de (kennis)economie van Maastricht gaan verduurzamen en welke opleidingen daarvoor nodig zijn. Hoe we stages en afstudeeronderzoeken in de regio beter gaan invullen, en hoe we de net-afgestudeerden aan Maastricht blijven binden. Ook het tegengaan van schooluitval wordt hierin meegenomen.

De Brightlandscampus van Maastricht is de Maastricht Health Campus (MHC), waarin met name het ziekenhuis MUMC+, de Universiteit Maastricht en het MECC een grote rol in spelen. Inmiddels zijn er meer banen op de MHC dan in de binnenstad van Maastricht! Tegelijkertijd is dat nauwelijks zichtbaar. Wat GroenLinks betreft, verdient het gebied een gebiedsontwikkeling die duidelijker markeert hoe belangrijk het gebied is voor de stad. Met meer groen, plekken voor ontmoeting, parkeren meer aan de randen van het gebied, maar ook met kenmerkende architectuur. Een plek die innovatie ademt en uitstraalt, van binnen en van buiten.

Uiteindelijk is de economie niet alleen een lokaal vraagstuk. Juist Maastricht heeft er baat bij om vanuit een sterke Euregionale visie haar economie te verduurzamen. Vervuilende keuzes elders zoals de biomassacentrale in Lixhe passen daar niet bij en vragen dan ook om (bestuurlijk) verzet vanuit Maastricht. Maar meer nog vraagt het om samen met de Euregionale buren op te trekken en plannen te maken. Deze benadering betekent ook dat de OV-infrastructuur geschikt moet zijn: frequente verbindingen met enerzijds Heerlen en Sittard maar anderzijds Luik en Aken zijn noodzakelijk. Aansluiting op het netwerk van Europese hogesnelheidstreinen past daar ook bij.

8. CULTURELE KRACHT VAN MAASTRICHT

Cultuur is een hele belangrijke manier om elkaar in Maastricht te ontmoeten. Maastricht wil graag een cultuurstad zijn en er zijn veel culturele instellingen en cultuurmakers, maar deze zijn niet voor iedere Maastrichtenaar beschikbaar of bereikbaar. Dat moet anders. GroenLinks wil graag dat cultuur voor en van iedereen is. Meer en betaalbare cultuur kan mensen stimuleren ook hun eigen creativiteit te (her)ontdekken. Cultuur kan ook in het sociaal domein positieve effecten hebben. Bovendien kunnen we veel meer samenwerken in (Eu)regionaal verband. Cultuur verbindt mensen en is ook een belangrijke bron van werkgelegenheid.

Meer cultuuronderwijs is een essentieel om al bij jongeren de creativiteit en verbinding te bevorderen en een cultureel hart te gaan laten kloppen. Cultuureducatie wordt een structureel onderdeel van het reguliere onderwijsaanbod. Kinderen komen zo in aanraking met diverse kunst- en cultuurdisciplines en worden meer betrokken bij culturele activiteiten. Cultureel en sociaal zijn er met name voor jongeren meer fysieke plekken en culturele broedplaatsen nodig in de wijken en buurten. Culturele (en sociale) broed- en vrijplaatsen zijn van oudsher aanjagers van radicale veranderingen gebleken. Deze willen we dan ook behouden voor de stad. Ook de zichtbaarheid van culturele initiatieven en evenementen in de stad moet verbeterd worden. Dit doen we door in alle de buurten te reclamefaciliteiten voor culturele voorstellingen en activiteiten te plaatsen. Na jaren stilte was de Muziekgieterij weer de eerste plek in onze stad met een echte nieuwe mural. We gaan meer Maastrichtse muren vullen met professionele murals en gedichten. Daarnaast wijzen we plaatsen aan waar beginnende street-artists en muurkunstenaars vrij mogen oefenen en experimenteren.

Het Theater aan het Vrijthof en de Muziekgieterij worden momenteel nog te veel beperkt in hun mogelijkheden terwijl het twee spelbepalende spelers in het culturele veld van de stad zijn. Het Theater moet verzelfstandigd worden om verder te kunnen ontwikkelen. De Muziekgieterij is van belang voor heel Maastricht en heeft een brede regionale functie, tot over de landsgrenzen. Daar hoort een kwalitatief goede programmering bij en dat verdient ook een passende financiële bijdrage door de gemeente.

Cultuurmakers behoren tot de zwaarst door COVID-19 getroffen sectoren in onze economie. Veel cultuurmakers hebben hun beroep opgegeven omdat ze geen buffer hadden waarmee ze de gevolgen van deze crisis konden opvangen. Gelukkig heeft de gemeente mede op aandringen van GroenLinks toegezegd de Fair Practice Code toe te passen bij door de gemeente

Terugblik

Door de Coronacrisis zijn veel cultuurmakers hun baan kwijtgeraakt en zijn ze zich aan het omscholen om andere manieren te vinden om het hoofd boven water te houden. Maar ook de Maastrichtenaars zijn weer toe aan gezelligheid en hebben veel behoefte aan samenzijn en cultuur. Dankzij een motie van GroenLinks is het college van B&W aan de slag gegaan met de vraag om na Corona een stadsbreed cultuurfestival te faciliteren, waar alle culturele disciplines zich kunnen presenteren. Dit zou de basis kunnen zijn voor een jaarlijks terugkerend en veelzijdig festival, waarmee Maastricht in 1 klap weer op de kaart komt te staan als cultuurstad. Kortom: een festival waarmee Maastricht weer tot leven komt, in verbinding staat en weer cultuur kan ademen.

gesubsidieerde projecten. Dat betekent dat kunstenaars een eerlijke betaling krijgen. Maar dat is niet genoeg. Als we werkelijk weer een cultuurstad willen worden, moeten er op grote schaal stimuleringsprogramma's worden opgetuigd. Uit economisch, cultureel en sociaal oogpunt moeten we cultuur nog beter op de kaart zetten. Te veel van alle schoonheid die wordt geproduceerd blijft te onbekend voor het publiek. We helpen culturele ondernemers beter in de spotlights te komen, zonder in de val te trappen dat alleen wat tot de populaire cultuur behoort meerwaarde heeft. Want (on)bekend maakt (on)bemind!

Cultureel ondernemerschap gaan we nog meer mogelijk maken. Een flexibel beleid, waarbij goed naar de cultuurmakers wordt geluisterd, is daarbij cruciaal. Immers, zij weten wat ze willen en wat daarvoor nodig is. Beter samenwerken en de verbinding binnen het culturele veld onderling stimuleren is van groot belang. Hiermee kunnen de culturele ondernemers hun gezamenlijke positionering richting de gemeente verstevigen zodat ook zij goed gehoord worden, en niet alleen de café- en hoteleigenaren.

Ten slotte heeft GroenLinks oog voor het monumentale erfgoed in onze stad, van Vestingwerken tot Stadhuis, van Sint Servaas tot het kasteel van Borgharen, van Eiffel tot station Maastricht. Niet alleen omdat al die prachtige plekken en gebouwen mooi zijn om naar te kijken. Maar juist omdat ze het decor zijn waarin in de loop van de geschiedenis ons culturele DNA is vastgelegd. Ze geven ons de boodschap dat wij allen passanten zijn, die de stad in bruikleen hebben en geven ons de opdracht er goed voor te zorgen. Ze bezorgen ons trots en geven ons de gelegenheid tot ontmoeting. Ze verbinden jong en oud, nieuwkomers en geboren Maastrichtenaren, van links tot rechts, van progressief tot conservatief. GroenLinks wil inzetten op het behouden, beleven en betekenis geven aan deze monumenten. Voor hen die ze gebouwd hebben, voor hen die ze beleefd hebben, voor onszelf en voor onze kinderen en kleinkinderen. Kortom: voor heel de stad.

Er komt een stadspas voor lagere inkomens, jongeren tot 18 jaar en studenten, waarmee gratis en anders tegen gereduceerd tarief toegang mogelijk is tot het culturele aanbod in Maastricht. We laten de openingstijden van onze stadsbibliotheek Centre Céramique beter aansluiten op de behoefte van de bezoekers, en we stimuleren onze jonge lezertjes met voorleesuurtsjes en met boekenuitleen via de basisschool. Musea in de stad zijn een dagdeel

ONZE PROGRAMMAPUNTEN

De groene stad

- Iedereen heeft recht op groen: we willen dat iedere inwoner een groene openbare omgeving in de buurt heeft om te ontspannen en te bewegen. Al deze groengebieden zijn zoveel mogelijk met elkaar verbonden door groene stroken en water. Hiermee beperken we ook de hittestress in de stad.
- Iedere renovatie of aanpassing in de openbare ruimte levert méér groen, biodiversiteit en klimaatbestendigheid op. Met andere woorden: elke aanpassing moet onze gemeente óók groener maken.
- We planten 10.000 bomen, ook op de Markt! We willen een groene pleintjesplan voor de stad en wijzen daarmee plekken aan voor 'Tiny Forests' om de biodiversiteit extra te versterken. Als de gemeente een boom kapt, planten we er twee terug. Om bomen te kappen met een bredere omtrek dan 25 cm is een vergunning nodig, zowel voor de gemeente als particulieren en bedrijven.
- We gaan samen met bewoners, verenigingen en bedrijven aan de slag met het zo goed en groen mogelijk inrichten van hun directe omgeving. CNME is hier een onmisbare partner in en waar mogelijk intensiveren we de samenwerking.
- Vogels, vlinders, bijen en andere insecten zijn van groot belang voor onze leefomgeving. We houden daarom rekening met biodiversiteit bij het beheer van openbaar groen. Onze parken, bermen en andere groene plekken worden voortaan verzorgd en aangelegd volgens de principes van ecologisch beheer. Dat vertalen we ook in ons maaibeleid: we stoppen met klepelen!
- Voor beschermde soorten (denk aan bevers, roeken, vleermuizen, muurhagedissen) werken we beheersplannen uit om hun leefgebied te versterken en waar mogelijk spanningen in het samenleven met de mens te voorkomen of te verminderen.
- Als er gebouwd wordt voor mensen, dan doen we dat natuurinclusief. Zo wordt er ook gezorgd voor groen en ruimte voor vogels, insecten en vleermuizen.
- Het STOP-principe is 'here to stay'! Daarbij is verkeersveiligheid op straat essentieel voor kinderen én volwassenen. Om daarvoor te zorgen, verlagen we stapsgewijs de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom naar 30 km/u. Waar mogelijk maken we wegen eenrichtingsverkeer. Snorfietsen, brommers en scooters rijden voortaan op de rijbaan. Hiervoor zijn meestal flinke reconstructies nodig, waarvoor de afgelopen jaren meestal het geld ontbrak. We willen daarom het jaarlijkse mobiliteitsbudget verdrievoudigen naar € 1,5 miljoen per jaar. We rekenen op Rijksbeleid en -budget om stevig aan de slag te gaan.
- We geven fietsers, voetgangers en groen de ruimte! In het gebied tussen Via Regia-Noorderbrug-Terblijterweg aan de noordzijde en Tongerseweg-Kennedybrug-Akersteenweg aan de zuidzijde (de zogenaamde ribbenstructuur) veranderen we onze openbare ruimte in zones met groene ruimte, schone lucht en ruimte voor fietsers en voetgangers. In het gebied tussen de ribben ontstaan autoluwere gebieden waar recreatie, ontmoeting, spelen, sport en ontspanning centraal staan.

- We investeren in de fietsinfrastructuur. Zo maken we fietsen aantrekkelijker en laten onze inwoners vaker hun vervuilende auto staan. Er komen snelfietspaden die fietsers van buiten een comfortabele en veilige route naar de stad bieden. Het binnenstedelijke fietsnetwerk versterken we door alle wijken met de belangrijkste voorzieningen te verbinden.
- Waar nodig maken we extra fietsparkeerplekken en bewoners krijgen de mogelijkheid om autoparkeerplekken om te zetten in fietsparkeerplekken. We investeren in een grootschalige ondergrondse of inpandige fietsenstalling in het stadscentrum ten westen van de Maas, bijvoorbeeld in de kelder van Entre Deux.
- In 2021 is er dankzij GroenLinks voor het eerst een fietsparkeernorm ingevoerd. De komende jaren scherpen we deze norm aan. Tegelijkertijd stimuleren we deelvervoersconcepten als MaaS (Mobility as a Service) om het aantal noodzakelijke autoparkeerplaatsen verder omlaag te brengen.
- We begrijpen dat fout gestalde fietsen voor veel inwoners een doorn in het oog zijn. Bij een fietsstad als Maastricht horen fietsen in het straatbeeld er nu eenmaal bij en niet iedere fout gestalde fiets is een probleem. Stoepen moeten natuurlijk wel begaanbaar blijven, zeker voor blinden, slechtzienden en mindervaliden. Handhaving alleen gaat dat probleem niet oplossen. We blijven met Zuid-Limburg Bereikbaar investeren in gedragsveranderingscampagnes en breiden waar mogelijk het aantal fietsenstallingen significant uit. Handhaving op fout gestalde fietsen is dan het sluitstuk voor de gevallen waarin fout gestalde fietsen echt ongewenst, in de weg of gevaarlijk staan en wel alternatieven beschikbaar zijn (in de eerste plaats rondom het station en in het kernwinkelgebied).
- De openbare ruimte is van ons allemaal. In 2021 zijn de Maastrichtse parkeernormen verlaagd. We inventariseren aan de hand van die nieuwe normen het huidige aantal parkeerplaatsen in de stad en heffen de overbodige parkeerplaatsen op om ruimte te maken voor fietsers, voetgangers, vergroening en spelende kinderen.
- De afbakening van het betaald parkergebied wordt gebaseerd op een onderzoek naar parkeerdruk en via een helder en transparant participatietraject.
- We verhogen de parkeertarieven. In buurten waar ruimte aan de hand van de parkeernormen ontbreekt, worden geen nieuwe tweede parkeervergunning meer afgegeven. In andere buurten wordt de tweede parkeervergunning significant duurder. Gebruik van (elektrische) deelautoconcepten in de buurt of van alternatieve parkeerlocaties voor een eventuele tweede auto wordt gestimuleerd. In elk geval in de binnenstad wordt betaald parkeren ingevoerd in de avonduren.
- In 2025 is het centrum van Maastricht een zone voor Zero Emissie Stadslogistiek (ZES). Samen met ondernemers worden goederenstromen van en naar die zone beter gebundeld en volledig met nul emissie-voertuigen getransporteerd.
- In het centrum stellen we een milieuzone in, overlappend met de ZES-zone. De camera's van de ZES-zone kunnen hierdoor dubbel zo effectief dienst doen. In wijken kiezen inwoners zelf voor een autovrije- of een milieuzone. We stimuleren hiermee de overgang naar schoner vervoer.
- De spits is vervuilend, ongezond en zorgt voor veel overlast. Via Zuid-Limburg Bereikbaar intensiveren we ons grootschalige mijd-de-spitsprogramma om inwoners, bezoekers en

werknemers te stimuleren de fiets te pakken, thuis te werken of buiten de spits te reizen naar het werk.

- Iedere niet afgelegde autokilometer telt. We leggen daarom grootschalige parkeervoorzieningen aan, waar vandaan je je reis kunt voortzetten met trein, bus, boot, fiets of te voet. Dit doen we op logische plekken, niet strikt noodzakelijk alleen aan de randen van de stad of gemeentegrens. Nabij winkelcentrum Brusselse Poort of op Trega-Zuid langs de Noorderbrug zijn voor de hand liggende locaties. Maar we gaan ook met onze (Nederlandse én Belgische) buurgemeenten het gesprek aan over mogelijke locaties op hun grondgebied.
- GroenLinks is groot voorstander van de komst van de Tram Vlaanderen Maastricht, vanuit de verwachting dat dit bezoekers en werknemers vanuit Vlaanderen snel, comfortabel en duurzaam naar onze stad kan brengen, en zodoende tot veel minder autoverkeer uit die hoek zal leiden. We kijken er reikhalzend naar uit dat eventuele problemen in Vlaanderen snel worden opgelost, want in Maastricht staat alles in de startblokken om over te gaan tot aanleg van de lijn op ons grondgebied. Alternatieven zijn jaren geleden afgewezen (trein, door de NMBS) of achteruitgang ten opzichte van de huidige situatie ('trambus'). Als het tramproject onverhoopt mislukt, vrezen we voor decennia van stilstand in verbetering van het grensoverschrijdende openbaar vervoer. Onze inwoners en die van het Vlaamse achterland verdienen beter dat.

Wonen in Maastricht

- Alle nieuwbouw bestaat uit een vast percentage sociale huurwoningen en een vast percentage woningen in het middensegment (koop en huur).
- Woningen zijn geen handelswaar. Daarom voeren we een zelfbewoningsplicht en een anti-speculatiebeding in voor nieuwe koopwoningen.
- We stellen een huurplafond en een maximale huurstijging in voor nieuwe huurwoningen in de vrije sector.
- Om de woningnood op korte termijn te verlichten, zorgen we voor tijdelijke woningen.
- We blijven het omvormen van leegstaande bedrijfs- en kantoorpanden tot woningen stimuleren en mogelijk maken.
- We pakken het uitbuiten van huurders aan. Voor het verhuren van een woning of kamer is een verhuurdersvergunning verplicht. Wie huurders uitbuit, niet zorgt voor fatsoenlijke woonomstandigheden of discrimineert bij het toelaten van huurders, verliest zijn of haar vergunning.
- Voor studenten gaan we grootschalig bouwen. In deze campusachtige opzet kunnen ook specifieke faciliteiten, zoals sport- en culturele voorzieningen, gerealiseerd worden. Deze campuslocaties moeten ook goedkope kamers aanbieden. Tegelijkertijd beperken we de 'verkamering' waar dit tot overlast leidt.
- Er moeten regels gesteld worden voor het aantal panden waarin kamers verhuurd mag worden en er eisen moeten worden gesteld aan de voorzieningen in die panden voor huisafval en fietsen.
- Wij vinden dat verhuurders aangespoord moeten worden nog veel meer dan nu te gaan werken met het keurmerk prettig wonen. Zo wordt voor studenten die op zoek zijn naar een

kamer duidelijk wie de huisjesmelkers en malafide huiseigenaren zijn, en welke kamerverhuurders ze best links laten liggen.

- De GroenLinks lobby voor het opheffen van de verhuurdersheffing heeft ten dele al gewerkt want deze wordt verder verlaagd. Dat betekent dat de investeringsruimte voor corporaties groeit. GroenLinks vindt dat deze investeringsruimte met name benut moet worden voor het verduurzamen van sociale huurwoningen op een manier dat de toegankelijkheid, levensloopbestendigheid en sociale veiligheid van deze woningen meteen mee kunnen profiteren. Bovendien verkleint dit de kans dat huurders hun gasrekening niet meer kunnen betalen.
- Het wordt tijd om de laatste barrière in Maastricht echt af te breken, waarbij niet alleen meer woningen worden gebouwd in de buurt van het station maar ook woningen boven het spoor een serieuze optie zijn. Want voor wie woont boven het spoor, ligt de wereld aan de voeten. En die vastgoedontwikkeling kan ook het vliegwieltje zijn om Maastricht aan beide zijden van het spoor eindelijk te helen en de visie van Stad & Spoor te realiseren.

Leven en zorgen met elkaar

- Iedere bewoner heeft recht op een vriendelijke en persoonlijke benadering door de gemeente. We moeten af van ondoordringbare telefoonblokkades en “computer says no” antwoorden. Of van informatie en communicatie die hartstikke onduidelijk geformuleerd is.
- We (h)erkennen dat laaggeletterdheid een groot thema is in Maastricht. Daarom zorgen we dat brieven en websites van de gemeente voor iedereen leesbaar en begrijpelijk zijn. Om dat te bereiken neemt de gemeente laaggeletterden in dienst als mee-lezer.
- Aanvragen voor een uitkering worden niet langer meer (enkel) beoordeeld op basis van wettelijke richtlijnen, maar medewerkers van de Sociale Dienst nemen de ruimte om rekening te houden met specifieke situaties van de aanvragers.
- Sociale Zaken Maastricht Heuvelland en de Sociale Dienst blijven werken vanuit de gedachte dat in de bijstand geen ‘tegenprestatie’ geldt. Maastrichtenaars in de Participatiewet hebben daarbij recht op persoonlijke en op maat toegesneden hulp en begeleiding op weg naar passend werk, vrijwilligerswerk, een opleiding of een dagbesteding. Dat kan gepaard gaan met een zachte hand of duw in de rug maar altijd met respect voor het individu.
- Voor GroenLinks is goed werkgeverschap en een goede beloning (minimaal 120% van het minimumloon) het uitgangspunt. De gemeente heeft daarin een voorbeeldfunctie door dit niet alleen zelf toe te passen maar dit ook naar andere werkgevers in de stad uit te dragen.
- We zijn voorstander van experimenten met een basisinkomen, waarbij de sollicitatieplicht vervalt en we mogelijkheden tot bijverdienen gaan verruimen. We brengen hiertoe de wettelijke mogelijkheden in kaart.
- Essentieel vrijwilligerswerk en mantelzorg leiden (automatisch) tot een vrijstelling van sollicitatieplicht. Waar wenselijk voert de gemeente steekproefsgewijs een controle uit naar het vrijwilligerswerk en/of de mantelzorg.
- De gemeente helpt zzp'ers die noodgedwongen zelfstandig zijn en in coronatijd steun van de gemeente hebben ontvangen als zij dat willen naar werk in loondienst bij voorkeur in de duurzame sector, de publieke sector en de bouw.

- We steunen het landelijke pleidooi om het minimumloon te verhogen naar 14 euro inclusief behoud koppeling met uitkeringen en AOW. Deze lobby blijven we de komende tijd met tientallen andere gemeenten uitvoeren.
- Binnen het dekkend netwerk van Integrale Kindcentra (IKC's) waar "gewone" schoolse activiteiten gecombineerd worden met voor- en vroegschoolse activiteiten en naschoolse activiteiten zoals huiswerk maken en sporten blijven we ervoor zorgen dat alle kinderen hun kansen kunnen benutten.
- Ook kinderen van asielzoekers hebben – in afwachting van hun procedure – recht op goed onderwijs in onze stad!
- Voor jongeren met gedragsproblemen garanderen we kortstondige opvang, met als doel terugkeer naar school (bijvoorbeeld een reboundvoorziening) en er worden afspraken gemaakt met het bedrijfsleven over stage/leerplekken voor (vroegtijdige) schoolverlaters en mentor- en coachingsprojecten.
- We zien de laatste jaren dat in met name de beter gesitueerde buurten de mensen de weg naar hulp wel weten te vinden. Maar dat is niet de plek waar die hulp het meest nodig is. Dit betekent dus een verschuiving van de wijken waar de hulpverlening meer in contact met de hulpbehoevenden gebracht moet worden en minder in de wijken waar het ook minder nodig is.
- We trainen niet alleen medewerkers in publieke ruimte(n) in het herkennen van signalen van zorgelijke verwarring. Ook scholen, familieleden, leden van een sportclub krijgen manieren aangereikt om verward gedrag te leren herkennen en een plek waar ze met de signalen naar toe kunnen.

Weg armoede en schulden!

- Er zijn mensen die zich schamen voor hun schulden of geldzorgen, maar niet praten over deze armoedeproblematiek helpt hen niet. Het is geen schande als je in armoede leeft. Dat taboe kunnen we alleen oplossen als we onze kinderen leren met respect en mededogen om te gaan met in armoede levende klasgenoten. Door schuldproblemen bespreekbaar te maken, willen we mensen bij wie het mis dreigt te gaan zo vroeg in beeld hebben, naast hen gaan staan en voorkomen dat kleine schulden uitgroeien tot een onoplosbare situatie. Op school besteden we al vroeg aandacht aan omgaan met geld en voorkomen van schulden.
- GroenLinks wil dat bijstandsgerechtigden ook in Maastricht de ruimte kunnen krijgen om samen te wonen zonder meteen gekort te worden op hun bijstandsuitkering. Zo kan de aandacht gericht worden op het gaan samenwonen en het verder ontwikkelen van de relatie. We gunnen hen een half jaar de ruimte om te kijken of het samenwonen 'bevalt'. Zonder dat het dus effect heeft op hun financiële situatie.
- Wij willen samenwerkingsafspraken tussen gemeente, corporaties, energieleveranciers, werkgevers en hulpverleners om bij risico-situaties snel in te kunnen grijpen.
- Er moet laagdrempelige ondersteuning zijn bij het aanvragen van allerlei voorzieningen, toelages en regelingen. Dat kan via budgetkringen, schuldhulpmaatjes, de wijkservicepunten, het klapperproject etc. Ook geven we ruimte aan schuldhulpverleners om maatwerk te bieden via bijvoorbeeld een bureaucratievrij budget.

- Armoedebelief wordt een belangrijk onderdeel van gebieds- en wijkplannen en wordt vormgegeven in samenwerking met bewoners. Dat betekent dat we als uitgangspunt het principe hanteren dat beleid wordt vormgegeven naar wat nodig is op wijk- en buurtniveau. We investeren meer in lokale initiatieven op het gebied van armoedepreventie en er wordt meer geïnvesteerd in die wijken waar de problemen het grootst zijn. Lokale vindplaatsen van armoedeproblematiek, zoals scholen, buurthuizen en voedselbanken worden meer ingezet om mensen toe te leiden naar het gemeentelijk aanbod van inkomensondersteuning. De buurtteams spelen hierin een centrale rol.
- Menstruatiermoede wordt een speerpunt binnen het armoedebelief. We accepteren niet dat mensen niet over genoeg financiële mogelijkheden beschikken om (menstruatiegerelateerde) hygiëneproducten aan te schaffen, met schooluitval of uitval op werk tot gevolg. Daarom willen we dat de gemeente samen met scholen, sportverenigingen, buurtcentra en voedselbanken de handen in elkaar slaat en garandeert dat op bepaalde plekken in de stad gratis menstruatierproducten zijn te verkrijgen.

Iedereen in Maastricht hoort erbij!

- Uitsluiting staan we in onze stad niet toe! De gemeente slaat met onder meer de Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg) de handen intensief in elkaar om seksisme, racisme en discriminatie te lijf te gaan.
- We garanderen dat iedereen in de stad openbare plekken kan bereiken waarbij we rekening hebben te houden met het monumentale karakter op meerdere plekken in de stad (zoals de Vestingwerken). Dat betekent dat het niet uitmaakt of je in een rolstoel zit, een rollator hebt, een visuele of auditieve beperking hebt. Het 'VN-verdrag voor mensen met een beperking' vormt de leidraad.
- We spannen ons in om het personeelsbestand van de gemeente een afspiegeling van de lokale gemeenschap te laten zijn.
- GroenLinks streeft ernaar dat alle Maastrichtse zorginstellingen het Roze Loper certificaat bezitten. De gemeente stuurt erop door hieraan eisen te stellen in aanbestedingsprocedures dat ouderen- en thuiszorg-instellingen een LHBTIQ+-vriendelijk beleid voeren en dat zij beschikken over het Roze Lopercertificaat voor LHBTIQ+-vriendelijke zorg. Momenteel heeft geen enkele Maastrichtse zorginstelling dit certificaat.
- Wij vinden dat het onlinezorgloket QueerCare van het COC zich de komende jaren moet kunnen blijven ontwikkelen en daarom de steun van de gemeente verdient.
- We blijven ons inzetten om diversiteit op de werkvloer, op het gebied van seksuele oriëntatie, leeftijd, cultuur, opleidingsniveau, gender en lichamelijke beperkingen als norm te stellen. Het eerder getekende Charter Diversiteit vormt hiervoor het vertrekpunt.
- Wij willen dat de gemeente actiever EU studenten stimuleert zich te registreren bij de gemeente en dat zij ook gaan stemmen tijdens de (gemeenteraads)verkiezingen.

Klimaatverandering in Maastricht

- Wij willen grote prioriteit voor het project 'Maasoevers Maastricht' om onze stad veiliger te maken tegen het hoogwater, de Maas veiliger bevaarbaar te maken, meer contact te maken tussen stad en Maas langs de Griend, een nieuwe fiets- en voetgangersbrug tussen Griend en

Bassin te creëren en van daaruit een tweerichtingenfietsverbinding naar het noorden (rive droit), en energie op te wekken in Bosscherveld en bij de stuw van Borgharen.

- We maken gebruik van innovatieve manieren om zonne-energie op te wekken: zonnepanelen op carports, gevels, bushokjes, hekwerken, geluidswanden en lantaarnpalen.
- Wij willen dat de hoogtemperatuur-restwarmte van Het Groene Net van Chemelot naar Maastricht gebracht gaat worden, en met prioriteit naar onze monumentale binnenstad. Binnenstedelijke bronnen van restwarmte (Sappi, O-I Manufacturing) benutten we zo optimaal mogelijk in de buurten eromheen. Zo zorgen we voor leveringszekerheid. Daarnaast gaan we aan de slag met andere duurzame bronnen van (midden- en laagtemperatuur) restwarmte: bijvoorbeeld uit de grond of het riool, of het water van de Maas, maar ook groene stroom zal nodig zijn voor het verwarmen van woningen.
- Kernenergie past echt niet in een daadwerkelijk duurzame energiemix. GroenLinks was aanvoerder in Nederland van de Euregionale strijd tegen de gammele kerncentrale in Tihange. Kernenergie is gevaarlijk en verschuift een afvalprobleem voor duizenden jaren naar toekomstige generaties. Wij accepteren dan ook geen nieuwe kerncentrales in Nederland en al helemaal niet binnen een straal van 80km van Maastricht.
- Het slimme laadplein met deelauto's op de Alexander Battalaan krijgt navolging in de stad: elektrische deelauto's gaan fungeren als batterij voor de energie die rechtstreeks van de zonnepanelen op het dak komt. Daarmee zorgen we niet alleen voor minder belasting van het elektriciteitsnet, maar ook voor minder noodzaak voor parkeerplaatsen op straat en dus meer ruimte voor groen, fietsenstallingen en speelplekken.
- Met 'wortel en stok' zorgen we dat bedrijven meedoen in de energietransitie. We zijn streng als het gaat om naleving van de Wet milieubeheer. Tegelijkertijd helpen we MKB actief om besparende maatregelen door te voeren door uitbreiding van de Maastrichtse Energieakkoorden.
- Alle bedrijventerreinen moeten verduurzamen. Daar liggen veel kansen voor het opwekken en opslaan van duurzame energie. Nieuwe bedrijven moeten aan duurzaamheidseisen voldoen. Maastricht is aanjager van duurzame startups en sociaal ondernemers die werken aan innovatieve, creatieve oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken. Zo wordt Maastricht dé hub voor duurzame ondernemers.
- Met Centrummanagement en andere partners maken we duidelijke afspraken over afvalscheiding, duurzame logistiek en maatregelen om energievervalsing (terrasverwarming, open winkelpuien) in de binnenstad tegen te gaan.
- Wanneer daken gunstig gelegen zijn in de zon, kiezen we ervoor deze zo vol mogelijk te leggen met zonnepanelen; wanneer dat niet het geval is, wordt er gekozen voor groendaken om hittestress tegen te gaan en water zo veel mogelijk vast te houden. Voor ontwikkelaars die bouwprojecten willen aangaan in onze gemeente geldt het 'ja, tenzij'-principe: zij moeten aangeven waarom er géén groen daken of andere klimaat-adaptieve maatregelen mogelijk zijn, in plaats van andersom.
- We maken duidelijke prestatieafspraken met woningcorporaties: onder andere over minimale energielabels, circulair bouwen, het percentage energieneutrale woningen en woningen met zonnepanelen.

- Als gemeente hebben we een voorbeeldfunctie. We gaan daarom voor maximale CO₂-reductie (en/of CO₂-equivalenten) binnen onze eigen organisatie. We gebruiken groene stroom en leggen zonnepanelen op al onze daken en op maatschappelijk vastgoed (scholen, sportvoorzieningen etc.). Ook zetten we ons actief in voor verduurzaming in de keten (leveranciers, onderaannemers etc.).

Op naar een groene, circulaire economie

- We bouwen circulair. Circulariteit – waarbij kringlopen zich sluiten en afval een grondstof is – wordt een vast criterium bij gronduitgifte, aanbestedingen en vergunningen. Binnen de toekomstige Omgevingswet stellen we scherpere eisen aan de milieuprestaties (MPG) van nieuwbouw.
- Circulariteit wordt in alle aanbestedingen van de gemeente een criterium. Om ervoor te zorgen dat deze beloften niet vrijblijvend zijn laten we ons certificeren.
- Festivals en evenementen die door de gemeente worden georganiseerd en volksfeesten zoals Carnaval zo worden georganiseerd dat het vrijkomen van afval geminimaliseerd wordt.
- Samen met ondernemers en onderwijsinstellingen willen wij een Green Deal voor Maastricht. We gaan afspraken maken over hoe we de (kennis)economie van Maastricht gaan verduurzamen. Welke opleidingen daarvoor nodig zijn. Hoe we stages en afstudeeronderzoeken in de regio beter gaan invullen, en hoe we de net-afgestudeerden aan Maastricht blijven binden. Ook het tegengaan van schooluitval wordt hierin meegenomen.
- Wat GroenLinks betreft, verdient de Maastricht Health Campus een gebiedsontwikkeling die duidelijker markeert hoe belangrijk het gebied is voor de stad. Met meer groen, plekken voor ontmoeting, parkeren meer aan de randen van het gebied, maar ook met kenmerkende architectuur. Een plek die innovatie ademt en uitstraalt, van binnen en van buiten.
- Culturele en sociale broed- en vrijplaatsen willen we behouden voor de stad. Ook of juist zij dragen bij aan die radicale veranderingen die nodig zijn. Voor non-profit initiatieven die niet in staat zijn om marktconforme huurprijzen te betalen voor gemeentelijk vastgoed, roepen we een subsidie in het leven.
- We willen dat alle ondernemers in Maastricht maatschappelijk verantwoord ondernemen toepassen in hun bedrijf zodat ze toekomstbestendig zijn en blijven. Middels de Maastrichtse Energie Akkoorden stimuleren we dat ze lid worden van het MVO Nederland-netwerk en lokaal ervaringen uitwisselen.
- Wij willen een fonds dat leningen uitkeert aan het MKB en startups, zodat elke geïnvesteerde euro in innovatieve projecten die bijdragen aan een groene economie meermaals besteed wordt.
- Wij wensen dat alle Maastrichtenaren meer bij de lokale ondernemers hun boodschappen doen en kopje koffie drinken. Je weet dan beter wat je koopt en eet, het is duurzamer (minder transport) en helpt de lokale economie. Dit willen we stimuleren door het kopen van producten bij lokale ondernemers te belonen met *citycoins*. Deze kunnen weer worden ingezet om andere lokale producten te kopen of een bezoek aan een culturele voorstelling te betalen.

De culturele kracht van Maastricht

- Beter samenwerken en de verbinding binnen het culturele veld onderling stimuleren is van groot belang. Daartoe moet er een structuur komen en hiermee verstevigt het culturele veld ook haar positionering richting de gemeente.
- Een cultuurherstelfonds wordt gevormd om cultuurmakers de mogelijkheid te bieden tot een herstart na de coronacrisis.
- Er komt een stadspas voor lagere inkomens, jongeren tot 18 jaar en studenten, waarmee waar mogelijk gratis en anders tegen gereduceerd tarief toegang mogelijk is tot het culturele aanbod in Maastricht.
- We investeren in onze leescultuur! We laten de openingstijden van onze stadsbibliotheek Centre Céramique beter aansluiten op de behoefte van de bezoekers, en we stimuleren onze jonge lezertjes met voorleesuurtsjes en met boekenuitleen via de basisschool.
- Cultuureducatie wordt een structureel onderdeel van het reguliere onderwijsaanbod. Kinderen kunnen zo in aanraking komen met meerdere kunst- en cultuurdisciplines en worden betrokken bij diverse culturele activiteiten. Financiering voor de scholen kan lopen via het Huis voor de Kunsten (Provincie) en de coördinatie via Kumulus.
- Culturele ontwikkeling onder jongeren wordt extra ondersteund en gefaciliteerd, o.a. door structureel in buurtcentra e.d. plaats te bieden aan culturele activiteiten voor en door jongeren. Het aanbod wordt afgestemd op de behoefte en wensen van deze jonge mensen.
- Bij subsidies aan (amateur)verenigingen en stichtingen stellen we de voorwaarde om met nieuwe programmering meer jongeren aan te trekken.
- Locaties voor culturele activiteiten in wijken worden meegenomen in gebiedsontwikkeling en bestemmingsplannen.
- Kunst- en cultuurbeleid wordt ook als belangrijk onderdeel meegenomen in het economisch en (Eu)regionaal beleid. Het stimuleren om te komen tot een waardeketen in de sector is van belang.
- Culturele broed- en vrijplaatsen worden waar mogelijk gefaciliteerd.
- Er komen meer betaalbare atelierruimtes voor kunstenaars. Zo houden we kunstenaars in Maastricht.
- We gaan meer Maastrichtse muren vullen met professionele murals en gedichten. Daarnaast wijzen we plaatsen aan waar beginnende streetartists en muurkunstenaars vrij mogen oefenen en experimenteren.
- In de verschillende wijken worden “peperbussen” of andere reclamefaciliteiten opgesteld om de culturele activiteiten zichtbaar te maken.
- Het Theater aan het Vrijthof wordt verzelfstandigd.
- De Muziekgieterij is van belang voor de stad (en regio) en verdient een kwalitatief hoogwaardige programmering. Het podium krijgt daartoe de benodigde subsidie om zich volledig te kunnen ontwikkelen.
- Kumulus gaat samen met het culturele veld en met Trajekt projecten voor het sociaal domein ontwikkelen.

- We herstellen de jaarlijkse subsidie voor het onder de aandacht brengen van de Open Monumentendag, waarmee we de status van tweede monumentenstad in Nederland wederom waarmaken.
- Wij zetten ons onverminderd in op het behouden, beleven en betekenis geven aan de monumenten van onze stad zoals het Stadhuis, Sint Servaas, Kasteel van Borgharen en de Eiffel. Ze bezorgen ons trots en geven ons de gelegenheid tot ontmoeting. Ze verbinden heel de stad.